

А. А. Станкевіч

Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф. Скарыны

ВЫКАРЫСТАННЕ СУЧАСНЫХ ІНФАРМАЦЫЙНА-КАМУНІКАЦЫЙНЫХ ТЭХНАЛОГІЙ У АДУКАЦЫЙНЫМ ПРАЦЭСЕ

Для сучаснай адукацыі характэрна пастаяннае развіццё і ўдасканаленне формы і зместу навучання, распрацоўка новых адукацыйных мадэлей і тэхналогій, вызначэнне больш дасканалых форм ацэнкі ведаў. Адным з прыярытэтных напрамкаў развіцця інфармацыйнага грамадства, як адзначаецца ў літаратуры, з'яўляецца ўдасканаленне адукацыйнага працэса на аснове ўкаранення ў яго інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій (ІКТ). ІКТ з'яўляюцца эфектыўным механізмам удасканалення якасці адукацыйнага працэсу, іх выкарыстанне садзейнічае развіццю канструктыўнага, алгарытмічнага, творчага мыслення асобы, рыхтуе яе да самастойнай прадукцыйнай дзейнасці [1].

Важным кампанентам інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій, на наш погляд, з'яўляюцца мультымедыя. Як лічыцца, мультымедыійныя тэхналогіі – адзін з новых напрамкаў інфармацыйных тэхналогій, якія найбольш актыўна развіваюцца ў наш час і плённа выкарыстоўваюцца ў вучэбным працэсе. Мультымедыя, заснаваныя на ўзаемадзеянні візуальных і аўдыяэфектаў з выкарыстаннем сучасных тэхнічных і праграмных сродкаў, аб'ядноўваюць тэкст, гук, графіку, фота, відэа ў адным лічбавым прадстаўленні [2].

Інтэрактыўная камп'ютарная графіка, характэрная для мультымедыійных сродкаў, дапамагае стварыць такія мадэлі

адлюстраваня ведаў, у якіх можна выяўляць не толькі аб'екты, характэрныя для лагічнага мыслення, але і вобразы-малюнкi, якія ўспрымае вобразнае мысленне, дае магчымасць візуалізаваць паняцці, для якіх немагчыма падабраць тэкставыя апісанні [3].

Мультымедыйнае суправаджэнне лекцыйных і практычных заняткаў па рыторыцы стварае нагляднасць і займальнасць выкладу вучэбнага матэрыялу, актывізуе ўвагу слухачоў, узмацняе камунікатыўны кантакт з імі. Выкарыстанне мультымедыйных тэхналогій дазваляе выкладчыку спалучаць вербальную і наглядна-пачуццёвую інфармацыю, візуальнае і слыхавое ўспрыняцце выкладаемага матэрыялу, дапамагае сэканоміць час і інтэнсіфікаваць выклад вучэбнага матэрыялу.

Мультымедыйныя тэхналогіі дазваляюць выкарыстоўваць наглядна-выяўленчыя сродкі ў адпаведнасці са зместам выкладаемага матэрыялу, напрыклад, наглядна прадставіць персаналіі з раздзела «Гісторыя рыторыкі ў асобах», схематычна паказаць структуру рытарычнай дзейнасці, графічна адлюстраваць сукупнасць этапаў падрыхтоўкі да выступлення, лаканічна, у выглядзе дыяграм, апісаць судносіны тэарэтычных палажэнняў, рытарычных правіл і практычных рэкамендацый па арганізацыі публічнага выступлення, паказаць сістэму найбольш эфектыўных і мэтазгодных моўных сродкаў уздзеяння на адрасата і г.д., што значна павышае інфармацыйнасць лекцыі, паляпшае даступнасць і ўспрыняцце інфармацыі, узмацняе псіхалагічнае ўздзеянне на адрасата. Такая форма навучання садзейнічае таксама развіццю мысленчай дзейнасці студэнтаў, павышае прагматычны аспект іх маўленчых здольнасцей, павялічвае іх пазнавальныя магчымасці.

Мультымедыйныя тэхналогіі паспяхова выкарыстоўваюцца студэнтамі пры падрыхтоўцы прэзентацыі рэфератыўных работ, прысвечаных пытанням развіцця рытарычнай тэорыі і практыкі ў антычнасці ў старажытнай Грэцыі і Рыме, у эпоху Сярэднявечча і Адраджэння, у Заходняй Еўропе, Расіі і Беларусі ў ХУП-ХІХ стст., а таксама пры аналізе родаў і відаў красамоўства.

Важнейшымі інфармацыйнымі рэсурсамі адукацыйнай сферы вну ў наш час, як вядома, з'яўляюцца электронныя вучэбна-метадычныя комплексы (ЭВМК), якія дапамагаюць аб'яднаць у адно цэлае ўсе інфармацыйныя матэрыялы па той ці іншай дысцыпліне, сістэматызаваць арганізацыйныя, тэарэтычныя, практычныя і кантрольныя звесткі, забяспечыць бесперапыннасць і паўнату вучэбнага цыкла працэсу навучання, арганізаваць на прынцыпах

інфармацыйнай адкрытасці, дыстанцыйнасці і фармалізаванасці працэдуры ацэнкі ведаў студэнтаў [4, с. 369].

ЭВМК па дысцыпліне «Рыторыка» забяспечвае тэарэтычную і практычна-арыентаваную падрыхтоўку студэнтаў у авалодванні асновамі аратарскага майстэрства і падрыхтоўкі да публічнага выступлення. У тэарэтычным раздзеле змешчаны лекцыйны матэрыял, які ў адпаведнасці з вучэбнай праграмай уключае звесткі па асноўных раздзелах дысцыпліны: гісторыі рыторыкі, структуры рытарычнай дзейнасці, агульнай рыторыцы (лінгвапрагматыцы) і прыватнай рыторыцы. У практычным раздзеле ЭВМК па кожнай тэме прыводзіцца сістэма заданняў, накіраваных на замацаванне тэарэтычных звестак па асноўных праблемах дысцыпліны. Пры гэтым значная ўвага ўдзяляецца авалодванню студэнтамі навыкамі і ўменнямі аратарскага маўлення, прыёмамі мэтанакіраванай і эфектыўнай камунікатыўнай дзейнасці. У раздзеле кантролю ведаў падаюцца пытанні да заліку, тэставыя заданні па ўсіх тэмах курса, якія плануецца выкарыстоўваць пры правядзенні бягучага і выніковага кантролю ведаў, уменняў і навыкаў студэнтаў. Завяршае ЭВМК дапаможны раздзел, у якім прадстаўлена вучэбна-праграмная дакументацыя па дысцыпліне.

У сучаснай адукацыі адначасова з традыцыйнай сістэмай ацэнкі ведаў студэнтаў актыўна ўкараняецца камп'ютарнае тэсціраванне. У адукацыйным працэсе тэсціраванне выконвае некалькі функцый – выяўляе ўзровень ведаў, уменняў і навыкаў студэнтаў, стварае матывацыю навучэнцаў да актывізацыі работы па засваенні вучэбнага матэрыялу, дысцыплінуе і арганізуе іх [5]. Тэставая сістэма аказвае «аўтаматызаваную падтрымку самастойнай работы студэнтаў, дазваляе праводзіць кантроль і самакантроль узроўню засваення вучэбнага матэрыялу і выступае ў ролі трэнажора пры падрыхтоўцы да экзаменаў».

У навуковай літаратуры адначаецца перавага камп'ютарнага тэсціравання ў параўнанні з іншымі формамі кантролю ведаў – аб'ектыўнасць ацэнкі ведаў, прастата (канкрэтнасць і лаканічнасць пытанняў і мяркуемых адказаў), дэмакратычнасць, масавасць (магчымасць ахапіць выніковым кантролем значную колькасць тэстуемых), тэхналагічнасць (выкарыстанне аўтаматычнай апрацоўкі), магчымасць дыферэнцыраваць веды, рэалізацыя індывідуальнага падыходу [6]. Камп'ютарнае тэсціраванне ў працэсе выкладання курса рыторыкі на дзённай форме навучання выкарыстоўваецца для пры правярцы выканання бягучых і выніковых самастойных і кантрольных работ, пры правядзенні заліковых мерапрыемстваў. На завочнай форме

навучання студэнты выконваюць у тэставай форме кантрольную работу па рыторыцы.

У тэставыя заданні па рыторыцы ўключаны матэрыял усіх раздзелаў курса. Сфармуляваныя ў тэстах пытанні ахопліваюць усе асноўныя тэмы курса, пры гэтым звяртаецца ўвага на суаднесенасць рытарычных тэрмінаў з асноўнымі паняццямі, якія яны выражаюць, на дыферэнцыяцыю важнейшых паняццяў гісторыі, тэорыі, практыкі і тэхнікі аратарскага майстэрства. У пытаннях да тэстаў прасочваецца сувязь імён персаналій з асноўнымі перыядамі развіцця тэорыі і практыкі красамоўства і галоўнымі дасягненнямі рытарычнай навукі ад старажытнасці да нашага часу.

Тэсты дазваляюць аператыўна праантраляваць ступень засваення ведаў і набыцця ўменняў і навыкаў студэнтамі пры навучанні пэўнай дысцыпліны, сэканоміць час і шматкратна выкарыстоўваць падрыхтаваныя тэставыя заданні. Такім чынам, інфармацыйна-камунікацыйныя тэхналогіі, якія выкарыстоўваюцца ў сучасным адукацыйным працэсе, з'яўляюцца эфектыўным механізмам удасканалення якасці адукацыйнага працэсу. Яны аўтаматызуюць інфармацыйна-пошукавую дзейнасць студэнтаў, садзейнічаюць развіццю іх мысленчых і пазнавальных здольнасцей, узбагачаюць метадычнае забеспячэнне вучэбнага працэсу.

Спіс выкарыстанай літаратуры

1. Информационные и коммуникационные технологии в образовании: монография / Под.редакцией: Бадарча Дендева – М. : ИИТО ЮНЕСКО, 2013. – 320 с. [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://iite.unesco.org/pics/publications/ru/files/3214728.pdf>. – Дата доступу: 24.01.2020

2. Мультимедиа технологии в образовании. [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://infourok.ru/material.html?mid=85142>. – Дата доступу: 21.01.2020.

3. Байтуганова, А. О., Аймбетова М. Т., Каужан Л. Мультимедиа технологии в образовании // Молодой ученый. — 2016. — №19.2. — С. 9–11. [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://moluch.ru/archive/123/34439/>. – Дата доступу: 21.01.2020.

4. Татаринцев, А. И. Электронный учебно-методический комплекс как компонент информационно-образовательной среды педагогического вуза / А. И. Татаринцев // Теория и практика образования в современном мире: материалы Междунар. науч. конф. (г. Санкт-Петербург, февраль 2012 г.). – СПб.: Реноме, 2012. – С. 367–370.

5. Тясто, А. А., Куимова М. В. О компьютерном тестировании в учебном процессе // Молодой ученый. — 2015. — №9. — С. 1206–1207. [Электронны ресурс]. — Рэжым доступу: <https://moluch.ru/archive/89/18522/>. — Дата доступу. — 25.01.2020.

6. Компьютерное тестирование. Преимущества и недостатки. [Электронны ресурс]. — Рэжым доступу: <https://infourok.ru/kompyuternoe-testirovanie-preimuschestva-i-nedostatki-1157336>. — Дата доступу. — 25.01.2020.